

9/x/1929

El llenguatge

La quantitat

La majoria dels substantius amb un significat relacionat amb idees com la quantitat, el temps, el lloc, la situació, etc, han servit, amb el reforç de partícules diverses, per a la formació de locucions quantitatives, temporals, etc, i, encara més, alguns d'aquests substantius han arribat a canviar de categoria gramatical i han esdevingut adjectius pronominals, adverbis o preposicions. Així, el substantiu vora ha donat lloc a les locucions a la vora (adverbal) i a la vora de (prepositiva), i es pot usar fins i tot com una simple preposició: Eren vora casa. Anàlogament, el conjunt una mica de es pot considerar com una locució quantitativa i el mateix substantiu que l'ha originada ha adquirit categoria adverbial en una frase com No era mica agradable.

Però aquesta gramaticalització de mots com vora, mica, força, etc, és un procés lentíssim, gradual, que no ens és lícit de forçar. Noms com nombre, colla, munió, dosi, munt, muntanya, etc, poden formar conjunts ambar conjunts amb valor quantitatiu —un bon nombre de, un nombre elevat de, una colla de, una munió de, etc—, però els mateixos mots, sense el reforç de cap partícula, no poden pas ésser usats com a simples adjectius pronominals ni menys encara com a adverbis.

El mateix s'esdevé en el cas del mot quantitat, que, encara que designi la noció que ens ocupa principalment, és un mer substantiu, sense que li pugui ésser reconeguda la categoria d'adjectiu pronominal o d'adverbi. Perquè aquest substantiu esdevingui un terme modificatiu li cal el reforç de la preposició en, amb què forma la locució en quantitat, o bé d'un article, la preposició de i, encara, un complement, de nom: una gran quantitat de, una bona quantitat de, una quantitat de (...) que feia por. Però frases com «Menjaven quantitat» o «Hi havia quantitat de gent», en què es dona a aquest mot una categoria gramatical que no té (adverbi o adjectiu pronominal), haurien d'ésser eliminades inexorablement. És veritat que la majoria dels qui les usen s'hi complauen visiblement, perquè no dissimulen la seva contribució deliberada al procés de degradació de l'idioma. I poc cas faran d'un comentari com el nostre. Tanmateix, pot ésser útil als qui tot rebutjant aquesta actitud, usen també aquelles frases per la simple força del contagi.